

Pekka Aula

Viestinnässään vahva Suomalainen Tiedeakatemia

pääsihteerin tervehdys

Suomalainen Tiedeakatemia on nykyisellään varsin viestivä organisaatio. Tarpeeksi tätä ajatusta venyttäen, kaikella Tiedeakatemian toiminnalla on viestinnällinen ulottuvuutensa. Varsinaisten viestintätoimintojen, kuten ulkoisen viestinnän tai vaikka verkkosivujen ylläpitämisen ja tiedottamisen lisäksi viestintä on läsnä kaikkialla: tilaisuudet ja tapahtumat, julkaisut, tiede ja päätöksenteko ja apurahat ovat kaikki mitä suurimmassa määrin viestinnällisiä toimia tai vahvasti viestintään kytköksissä.

Pitkään ajateltiin, että erilaisten yhteisöjen viestintä on suoraviivaista informaation välittämistä lähettäjältä vastaanottajalle. Monet viestinnän mallit perustuivat ja yhä nojautuvat tähän perusoletukseen. Keskeistä on, että viestintäprosessin vaiheet voidaan tunnistaa ja erottaa ja eri vaiheiden rooli ja panos koko prosessin kannalta voidaan selvittää. Aikamme tiedeviestinnässä ajatus suoraviivaisesta viestinnällä vaikuttamisesta on myös läsnä. Tutkijan odotetaan viestivän tieteellisiä faktoja jollekin vähem-

män valistuneelle yleisölle seurauksella, että tämän vastaanottajaryhmän tietotaso paranee ja että tästä seuraa esimerkiksi valistuneempia päätöksiä. Tämän ajattelun mukaan tiede antaa viestinnällään syötteitä yhteiskuntaan ja nämä kaksi nähdään toisistaan erillisinä toimijoina.

Tämän suoraviivaisen ajattelun rinnalle on kehittynyt muitakin malleja myös tiedeviestinnässä. Näissä huomio kiinnitetään viestinnän kaksisuuntaisuuteen ja yhteisöllisyyteen. Viestintä näyttäytyy vuoropuheluna ja yhteisyyden rakentumisena. Tätä ajattelua heijastelee muun muassa professori Esa Väliaverron. Hän on todennut, että tiedeviestinnän perinteinen käsitys maallikoiden valistamisena ja kouluttamisena on saanut haastajan eri osapuolien välistä vuoropuhelua korostavasta tiedeviestinnästä. Näin tiede näyttäytyy enemmän yhteiskunnan osana samoin kuin monet muut yhteiskuntaa kannattelevat instituutiot.

Tiedeakatemian viestintä ei siten ole, tai voikaan olla, vain jotain, joka tapahtuu

yhteisömme sisällä tai meidän ja sidosryhmiemme tai laajemmin yhteiskunnan välillä. Viestintämme ei siten ole vain informaation, saati tiedon, siirtämistä tai vaihtamista eri osapuolten kesken. Sen sijaan viestintääjattelussamme korostuu näkemys, että organisaatio rakentuu viestinnäsään, ja organisaatiota sekä ylläpitävä että muuttava voima on nimenomaisesti viestintä. Tämä ajattelu ulottuu myös näkemykseemme sidosryhmistä ja muista yhteistyötahoista. Nämä suhteet rakennetaan (ja rikotaan) viestinnällä ja niiden ylläpitäminen on viestinnän keskeisimpiä tehtäviä. Vain hiukan kärjistäen, Tiedeakatemia viestinnällä on ratkaiseva rooli yhteisömme elon ylläpitämisen ja myös menestymisen kannalta.

Näille perusteille voidaan rakentaa toimintaa ohjaavat viestinnän periaatteemme. Viestinnällä *olemme läsnä* moninaisilla julkisuuden areenoilla, kuten erilaisissa tilaisuuksissa tai sosiaalisessa mediassa. Viestinnällä teemme sekä Tiedeakatemiaa että Tiedeakatemialle ja tieteelle kulloinkin tärkeiksi koettuja asioita *näkyviksi*. Uskomme, että viestinnällä on aina vaikutusta suhteen osapuoliin, vaikkakin vaikutuksen vahvuutta ja suuntaa on vaikeaa

etukäteen tietää. Siksi näemme viestinnän paitsi asioita *ylläpitävänä* toimintana niin eritoten *tapana vaikuttaa* ja saada *aikaan muutosta*. Emme kuitenkaan ole hylänneet valistuksen periaatteita. Viestinnällä on edelleen paikkansa myös tieteellisen tiedon jakamisessa, keskustelun ja uteliaan mielen herättelyssä.

Tärkeää on oivaltaa, että viestintä ei ole ihmeiden tekijä

Tärkeää on oivaltaa, että viestintä ei ole ihmeiden tekijä. Kuten kaikkien organisaatioiden, myös Tiedeakatemia perustoimintojen on oltava riittävän hyvässä kunnossa ennen kuin viestintä voidaan vapauttaa tekemään omaa työtään. Tiedeakatemia on jatkossakin oltava riippumaton, uskottava ja luotettava toimija ja kumppani ennen kuin se voi sellaiseksi itsensä turuilla ja toreilla julistaa. Kaikki toteuttavat viestintää, mutta hyvän ja vaikuttavan viestinnän tekeminen on taitolaji.

7. kesäkuuta 2022

Pekka Aula